

Cancerrehabilitering

Strukturerat arbetssätt och fysioterapeutens roll

Vårdvalsråd Vårdval fysioterapi 2024-10-15

Camilla Staaf , cancersamordnare

Caisa Hedlund, utvecklingsledare, ordförande/sakkunnig
programområde rehabilitering, habilitering,
försäkringsmedicin,

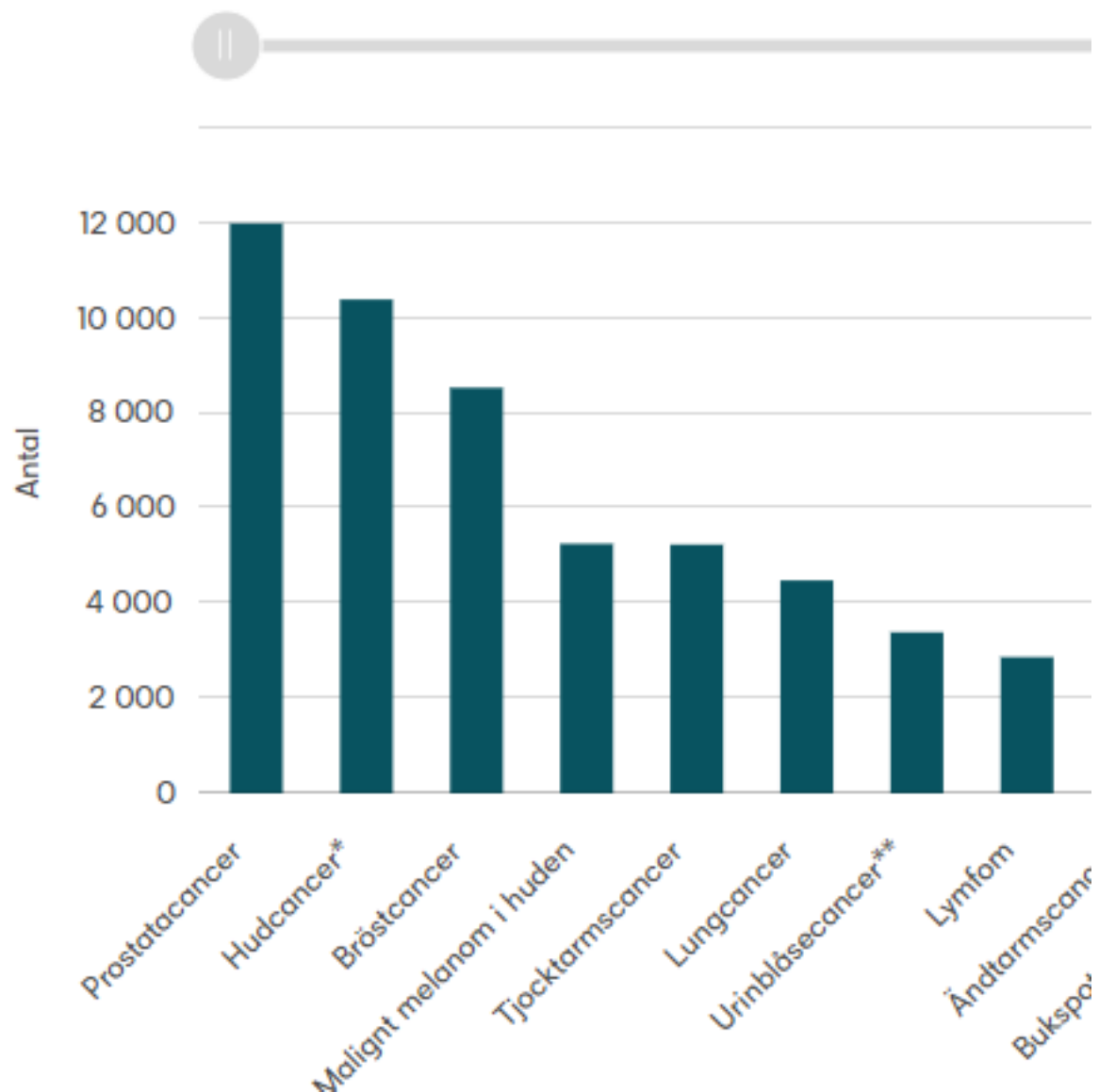

Lite statistik och överlevnad

Hur vanligt är Cancer och vart går utvecklingen?

De vanligaste cancerformerna

Antal personer 2022.

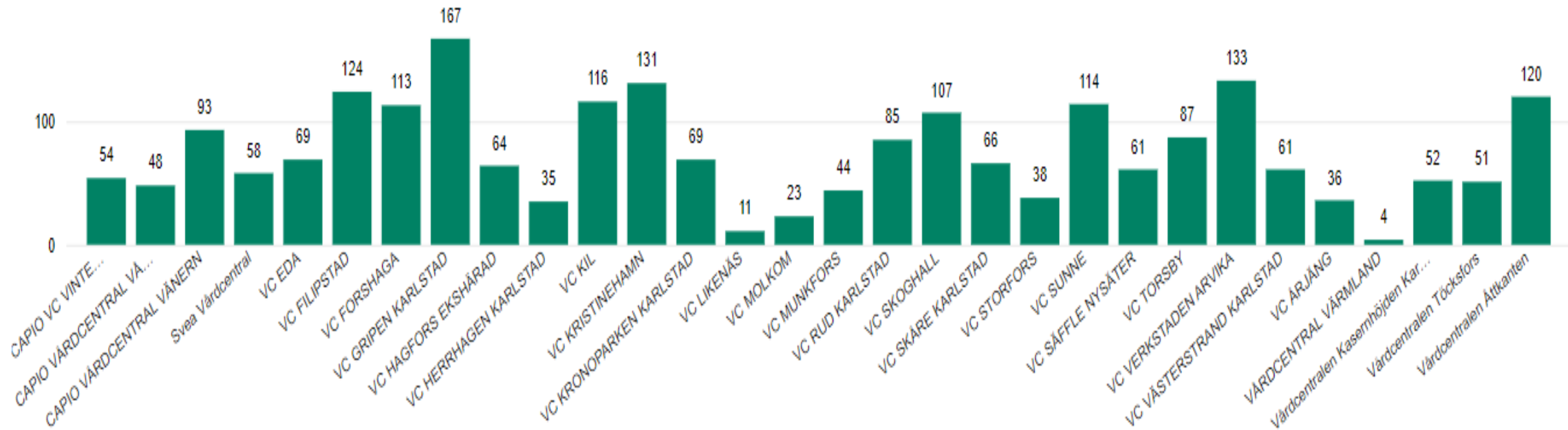

Vad säger statistiken?

- Bland män och totalt är prostatacancer den vanligaste cancersjukdomen, sett till antal insjuknande personer.
- Bröstcancer är den vanligaste cancersjukdomen bland kvinnor.
- Prostatacancer är den cancerform som orsakar flest dödsfall bland män.
- Lungcancer är den cancerform som orsakar flest dödsfall bland kvinnor.
- Den diagnosgrupp som ökar mest är hudcancer (exklusive malignt melanom och basalcellscancer).

Antal remisser/år 2023.09.01 – 2024.08.31 (lokala rapport)

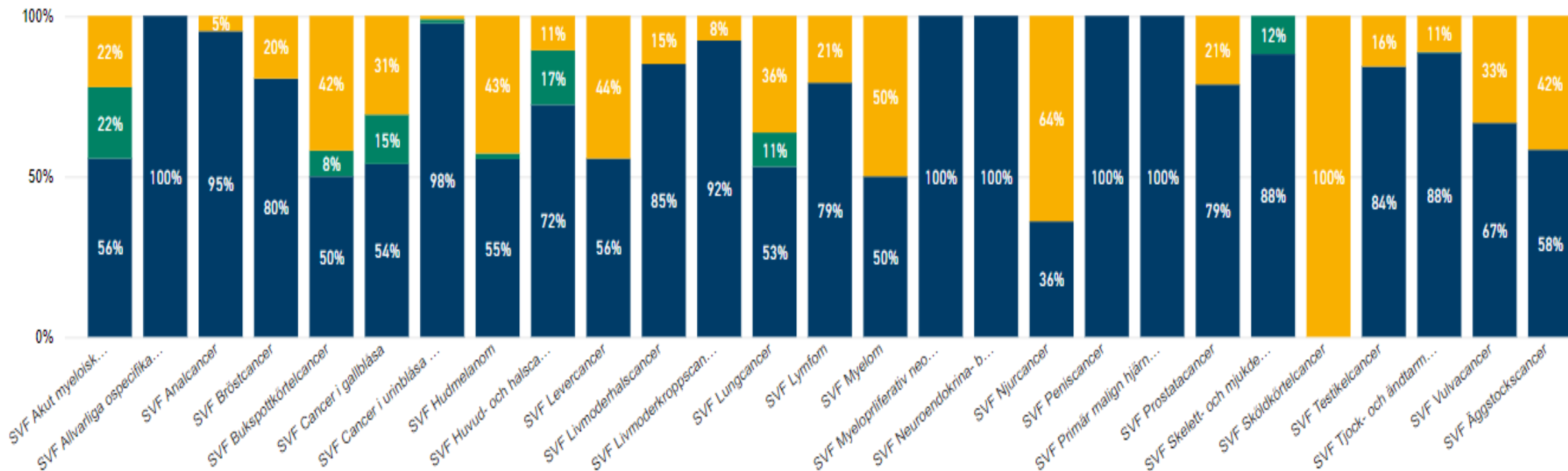
Antal SVF-remisser per VC under vald tidsperiod

Hur många SVF remiser gav en cancerdiagnos? 2023.09.01 – 2024.08.31 (lokal rapport)

Fördelning SVF-remisser enligt utfall och SVF under vald tidsperiod

Utfall ● Avslutad utredning enligt SVF före start av behandling ● Remitterad till annat landsting ● Startat behandling efter utredning enligt SVF

Varför blir det fler överlevande?

Påverkas bland annat av:

- Förbättrad behandling
- Nya metoder att ställa diagnos
- Högt deltagande i screeningsprogram

Vårdprogram

Cancer- rehabilitering

Nationellt vårdprogram

2023-10-31 Version: 4.0

Cancer- rehabilitering

Nationellt vårdprogram

2023-10-31 Version: 4.0

REGIONALA CANCERCENTRUM I
SAMVERKAN RCC

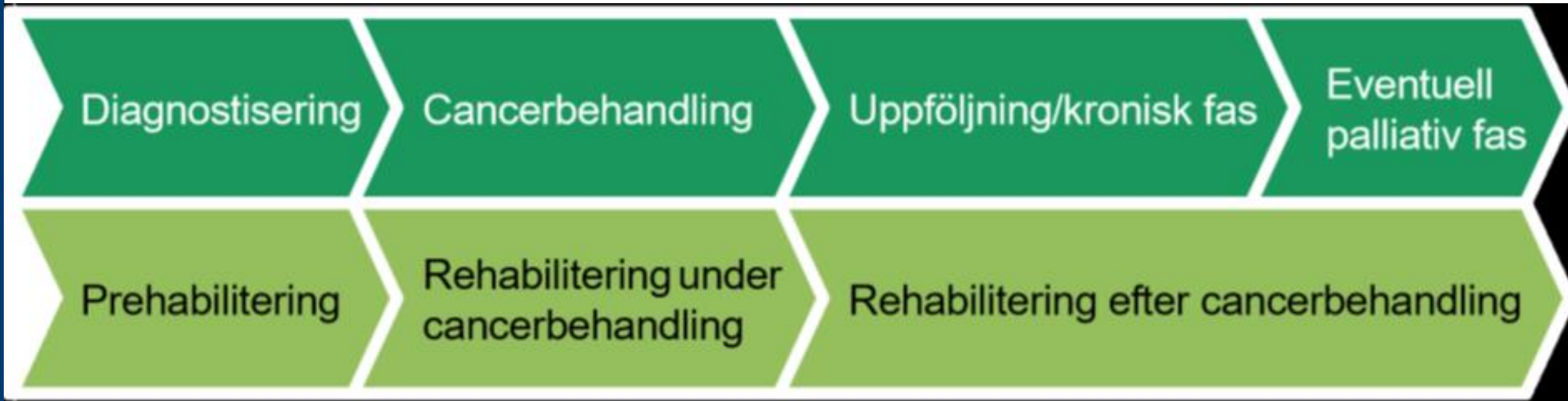

Definition av cancerrehabilitering

Insatser, utifrån en persons behov och förutsättningar, som syftar till att förebygga funktionsnedsättningar samt till att personen ska bibehålla eller återfå bästa möjliga funktionsförmåga, aktivitetsförmåga och livskvalitet samt ett aktivt deltagande i samhällslivet trots konsekvenser av cancer och cancerbehandling.

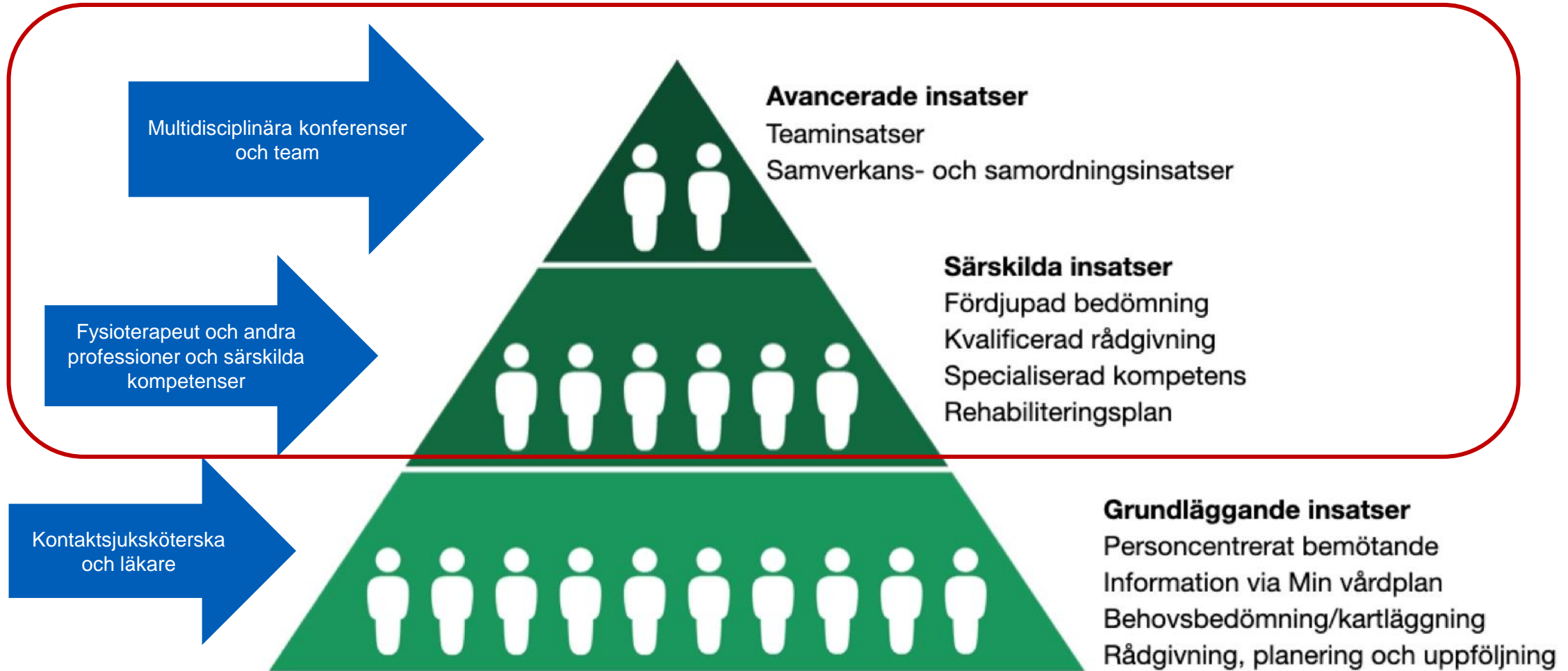

Rehabilitering i relation till de olika faserna av sjukdomsförloppet

Källa: Bilden är hämtad från Nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering för barn och ungdom och beskriver översiktligt processen för både barn och vuxna.

Strukturerat arbetssätt för cancerrehabilitering med insatser på tre nivåer

Rehabiliteringsinsatser på särskild nivå

YRKESROLLER INOM REHABILITERING

Arbets terapeut	▼	Perukmakare	▼
BUP - Barn- och ungdomspsykiatri	▼	Primärvården	▼
Dietist	▼	Psykolog	▼
Fertilitetsmottagning	▼	Sexolog/Androlog	▼
Fysioterapeut	▼	Sjukhuskyrkan	▼
Kurator	▼	Sjuksköterska	▼
Logoped	▼	Smärtmottagning	▼
Lymfterapeut	▼	Stomiterapeut	▼
Läkare	▼	Tandläkare	▼
Ortopedtekniker	▼	Uroterapeut	▼

[Rehabilitering – yrkesroller vid rehabilitering | Cancerfonden](#)

Stöd för Kontaktsjuksköterskan

Stöd för Er?

Kontaktsjuksköterskans uppdrag

Uppdragsbeskrivning

- Stödja och leda patienten genom sjukdomsprocessens alla led
- Ansvara för aktiv överlämning till annan verksamhet
- Systematiskt bedöma behov av cancerrehabilitering med hjälp av skattningsverktyg och utifrån behov koppla in lämplig rehabiliteringsprofession

Hälsokattningsformulär

Datum: ..... Namn: .....

Personnummer: .....

Har din sjukdom påverkat nedanstående områden? Din beskrivning kan underlätta att du får rätt rehabilitering. Sätt kryss i den ruta som bäst motsvarar din upplevelse.

	Inget problem	Litet problem	Besvärande problem	Mycket besvärande problem	Kommentar
Trötthet	☐	☐	☐	☐	
Sömn	☐	☐	☐	☐	
Smärta	☐	☐	☐	☐	
Andning	☐	☐	☐	☐	
Minne/koncentration	☐	☐	☐	☐	
Nedstämdhet/depression	☐	☐	☐	☐	
Oro/ängest	☐	☐	☐	☐	
Ata/dricka	☐	☐	☐	☐	
Illamående	☐	☐	☐	☐	
Stickningar i händer/fötter	☐	☐	☐	☐	
Avföring	☐	☐	☐	☐	
Urin	☐	☐	☐	☐	

Vänd – flera frågor på nästa sida.

Har din sjukdom påverkat nedanstående områden? Din beskrivning kan underlätta att du får rätt rehabilitering. Sätt kryss i den ruta som bäst motsvarar din upplevelse.

	Inget problem	Litet problem	Besvärande problem	Mycket besvärande problem	Kommentar
Utseende	☐	☐	☐	☐	
Fysisk aktivitet	☐	☐	☐	☐	
Sexualitet	☐	☐	☐	☐	
Familj/relationer	☐	☐	☐	☐	
Existentiella funderingar ⁴	☐	☐	☐	☐	
Andra problem eller frågor	☐	☐	☐	☐	

Välkommen till Vida

⁴ Existentiella funderingar: Funderingar om livet och döden

Andra problem eller frågor kan du skriva om här:

Stöd till Hälsoskattning gällande fysioterapi- Cancerrehabilitering

Påverkat område	Vad kan ni erbjuda för stöd till patienten utifrån behov	Var finner vi information kring behovet, material från Er funktion?	När ska vi ta kontakt med Er?
Trötthet	Fysisk aktivitet/träning, balans vila/aktivitet, strategier	Finns i min vårdplan, hänvisa 1177, https://www.1177.se/Varmland/sjukdomar-besvar/cancer/att-leva-med-cancer/fysisk-aktivitet-och-fysioterapi-vid-cancer/	Vid otillräcklig fysisk aktivitet, behov av stöd och struktur.
Sömn	Fysisk aktivitet/träning, minskat stillasittande	Se ovan	Vid otillräcklig FA
Smärta	Smärtanalys, fysisk undersökning, olika smärtlindrande åtgärder som tens, akupunktur, mobilisering, rörelse- och styrketräning, triggerpunktsbehandling vid bäckenbottensmärta. Information om smärta orsak/verkan. Råd/träning/ergonomi anpassat till smärta. Gånghjälpmiddel för avlastning. Lära sig hantera smärta praktiskt och mentalt. Följer upp och informerar innan och efter behandling/operation med <i>lymfkörtelutrymningar</i> . Gäller patienter med bröstcancer med axillutrymning och även patienter med melanom med axillutrymning.	Se ovan Bedömning vid misstanke om lymfödem relaterat till cancersjukdom Lymfterapeuter i Värmland	Vid misstanke om muskuloskeletala orsaker till smärta, vid neurogena orsaker, postoperativa tillstånd, smärta och nedsatt förflyttningsförmåga, smärta bäckenbotten. Vid behov av kompletterande undersökning av fysioterapeut för utredning/åtgärd. Tänk till på vilken patient som har risk för lymfödem och behöver information ev. före eller efter operation.
Andning	Andningstekniker och avspänning, hjälpmedel, fysisk aktivitet	-	Vid nedsatt andningsfunktion
Minne/koncentration	Visst stöd för att fysisk träning kan vara positivt för koncentration, mindfulnessorienterad träning.	-	När patienten kan ha nytta av insatsen.
Nedstämdhet/depression	Fysisk aktivitet och träning har effekt på mild och måttlig depression.	-	Vid otillräcklig fysisk aktivitet.

Oro/ångest	Se ovan, hantera ångest med andningsövningar/avspänning/mindfulnessövning	-	Vid behov av komplimenterande strategi.
Äta/dricka	Fysioterapeut kan hjälpa till att balansera kostintag	-	K-ssk ger allmänna råd. Dialog med fysioterapeut när behov uppstår.
Illamående	Fysioterapeut vid lätt illamående, obstipation	-	K-ssk ge råd kring aktivitet
Stickningar i händer/fötter	Viktigt vara fysiskt aktiv rörelse och träning under onkologiskbehandling, balansträning och andra hjälpmedel.	-	K-ssk informera om vid start av cytbehandling?
Avföring	Bäckenbottenträning	-	Vid bäckencancer
Urin	Bäckenbottenträning	-	Vid bäckencancer
Utseende	Träning kan hjälpa acceptera den förändrade kroppen bättre. Lymfödem huvud/hals.	-	-
Fysisk aktivitet	Info/råd/stöd/bedömning/uppföljning. Individanpassad träning i hemmet/lokal/ft-ledd träning i grupp. FaR.	-	När patient behöver utökat stöd, har hinder för fysiskaktivitet, samsjuklighet, inte når rekommenderad dos.
Sexualitet	Ingen specifik åtgärd, ingår ibland i samtal, Bäckenbotten och träning kan befrämja.	-	-
Familj/relationer	Ingen specifik åtgärd, samtalar om ibland i kontakten.	-	-
Existentiella funderingar	Ingen specifik åtgärd, samtalar ibland om i kontakten.	-	-
Ekonomi			
Arbete/sysselsättning	Stärkande rehab inför återgång i arbete. Den aspekten har vi med i våra insatser.		Bör beaktas tidigt i förloppet/planeras för via K-ssk?

Stöddokument för remittering till fysioterapeut och lymfterapeut?

- [CHE-21470-v.3.0 Stöd till Hälsoskattning gällande fysioterapi- Cancerrehabilitering](#)

Cancerdiagnoser

Våra uppdrag

Patient och närstående

Om RCC Mellansverige

INCA Login

Kvalitetsregister

Cancerstudier i Sverige

Regimbibliotek för
cancerläkemedel

Cancerregistret

Individuell patientöversikt

Kunskapsbanken

Vårdprogram

Standardiserade
vårdförlopp (SVF)

Statistik

Min vårdplan

Jobba hos oss

Goda exempel, barncancer

Gynekologisk cellprovskontroll

Få vårt nyhetsbrev

För dig som arbetar i vården - RCC Mellansverige

Här hittar du information om Min vårdplan för olika diagnoser

Välj

- Akut lymfatisk leukemi (ALL) barn
- Min vårdplan i barncancervården (icke diagnosspecifik)
- Bröstcancer
- Buksarkom
- Bukspottkörtelcancer
- Hudcancer
- Huvud- och halscancer
- Livmoderhals- och vaginalcancer
- Livmoderkroppscancer
- Lungcancer
- Myelom
- Njurcancer
- Peniscancer

specifik)

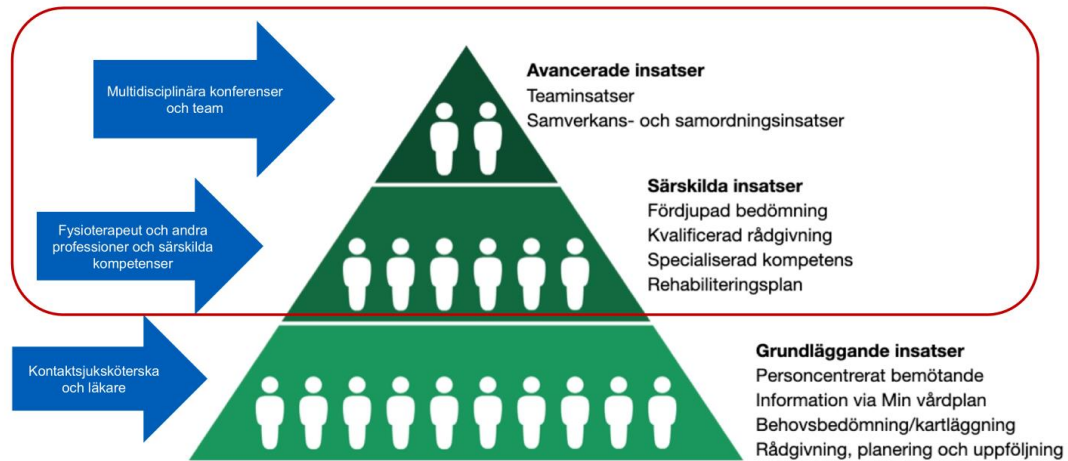
vårdplan i
icke diagnosspecifika
krivas ut på papper. För
cancervården.

anpassas till individens
vårdplan. Använd gärna
patientens behov för att
planera.

en

med patientinformation
för diagnos.

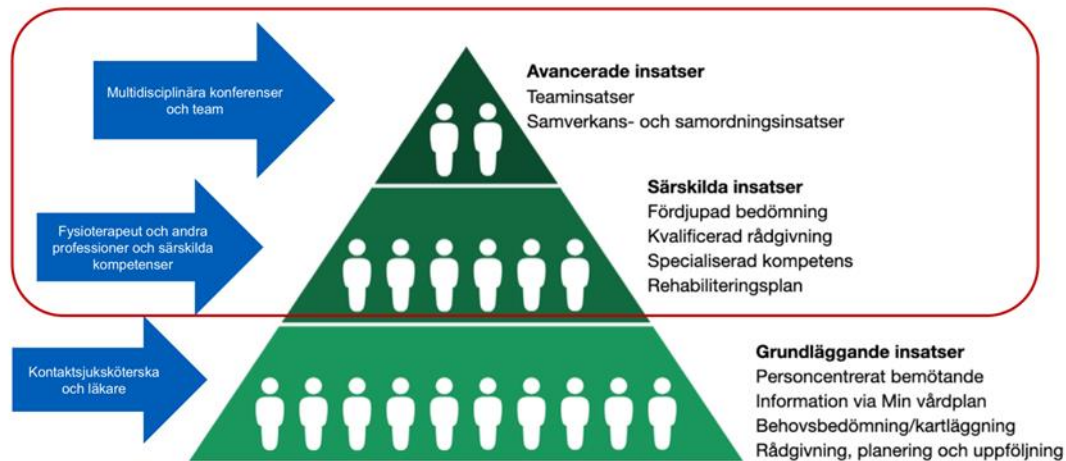
Strukturerat arbetssätt för cancerrehabilitering med insatser på tre nivåer

Hur fungerar det praktiken????

Strukturerat arbetssätt för cancerrehabilitering med insatser på tre nivåer

Dialog

- Får er verksamhet idag remisser/ hänvisningar från kontaktsjuksköterskor och/eller läkare?
- Vad ser ni för behov för att förbättra fysioterapi för patienter med cancer?

Utbildningar, kompetensutveckling, information

- [Utbildningsplattformen: Webbutbildning om cancerrehabilitering, riktad till primärvård](#)
- [Cancerbehandlingar, biverkningar och rehabilitering](#)
- [Introduktion- Fysioterapi och cancerbehandling i primärvården](#)
- [Mer information om Cancerrehabilitering RCC](#)

Vad pågår?

Styrande dokument för strukturerat arbetssätt och ansvarsfördelning inom cancerrehabilitering

Förfinar stödande dokument för kontaktsjuksköterskor

Pilottest Rehabiliteringsplan i Cosmic

Implementera användning av KVÅ-koder

Ökad remittering till särskilda insatser

Teambaserat arbetssätt

Ert uppdrag innefattar bl.a

- Insatser på "Särskild nivå" och vid behov på "Avancerad nivå"
- Tillse att personalen har den kompetens som behövs
- Ha kunskap om var information finns
- Samarbete och samordning med övriga professioner och funktioner

***Kontakta oss gärna för att lyfta
utvecklingsbehov inom
cancerrehabilitering***